PETRA
PREŠOV, ul. SRR 1

Obchod s cirkevnými potrebami a kníhkupectvo má na sklade

Prot. doc. P. Aleš: **Cirkevné dejiny**	**95,–**
Trebník	**40,–**
Pravoslávny katechizmus (český a rus.)	**10,–**
Pravoslávny katechizmus (slov.)	**9,–**
Prot. B. Aleš: **Liturgika** (česká)	**3,–**
Patriarcha Alexij: **Výbor z díla** (český)	**10,–**
Patriarcha Sergij: **O spasení** (slov.)	**10,–**
Metropolita Nikolaj: **Výňatok z diela**	**12,–**
Prof. dr. Pružinský: **Patrológia I. a II. diel**	**101,–**
Metr. Jelevferij: **Na Božej nive** (slov.)	**10,–**
Cirkevné právo	**37,–**
Homiletika	**10,–**
Dr. Kačur I.: **Stručný prehľad cirkevnej archeológie**	**15,–**
Dr. Kernaševič: **Pastorálka**	**18,–**
Dr. Kernaševič: **Všeobecný typikon**	**16,–**
Praktický trebník	**40,–**
Základné bohoslovie	**24,–**
Obrázky „Pamiatka na sv. Prijímanie“	**3,–**
Nový zákon (cirk. slovanský)	**50,–**
Dr. Š. Balogh: **Úvod do filozofie**	10,–
Služebník (cirk. slovanský)	**60,–**
Istorija pravosl. cerkvi (rusky)	**4,–**
Teologický zborník IV.	**52,–**
Dr P. Kernaševič: **Zrovnávacie bohoslovie**	**112,–**
Veľký zborník (latinkou)	80,–
Modlitebník Chlib duši	25,–

Budúce číslo vyjde 2. júna 1976

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel. 313 79. Vedie red. rada. Vedúci a zodp. redaktor prof. dr. P. Kernaševič. Technický red. prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Dukliánske tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS — Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 48 — Povolené SÚTI 15/18 z 27. 12. 1972.

ODKAZ sv. CYRILA A METODA

ROČ. XXII. — MESAČNÍK PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI — č. 5/1976

Detská príloha nášho Odkazu

Milé deti, srdečne vás zdravím. Je máj, nezabudnite si spomenúť v slávnych májových dňoch na to, že pred 31 rokmi sa skončila druhá svetová vojna a že odvtedy žijeme v mieri. Vážte si toho!

Dnes budeme pokračovať v našej téme o knihách Starého zákona. Ôsmou knihou je Kniha Rút, v ktorej sa rozpráva o žene Rút, ktorá bola prastarou matkou kráľa Dávida (skratka knihy Rut.).

Nasledujú dve knihy Samuelove a dve knihy Kráľovské, ktoré svedčia o dejinách národa židovského v dobe, keď nad ním vládli kráľovia, zvlášť sa tam hovorí o stavbe prekrásneho chrámu v Jeruzaleme. (Sam. a Kráľ.)

Ďalej idú dve knihy Kroniky čiže Paralipomenon, ktoré obsahujú doplnky ku knihám Kráľovským. (Par.).

Pätnásta a šestnásta je Kniha Ezdrášova a Nehemiášova, kde sa dočítame o návrate Židov z babylonského zajatia, o stavbe nového chrámu na mieste prvého, ktorý zničili nepriatelia, a o obnove mesta Jeruzalema. (Ezd. a Neh.).

Kniha Ester opisuje život zbožnej a statočnej ženy Ester, ktorá zachránila svoj národ od záhuby počas vlády perzského kráľa Artakserksa. (Est.).

Kniha Jóbova nám podáva svedectvo o zbožnom živote spravodlivého Jóba, ktorý v dobe veľkých a rôznych utrpení si zachoval neochvejnú vieru v Boha a preukázal veľkú trpezlivosť a múdrosť. (Jób.).

Kniha Žalmov, ktorá nasleduje v poradí ako deväťnásta, obsahuje 150 duchovných piesní, čiže žalmov, pochádzajúcich väčšinou od kráľa Dávida. (Ž.).

Kniha Príslovi Šalamúnových obsahuje múdre výroky a rady kráľa Šalamúna o spravodlivom živote na tomto svete (Pr.).

Kniha Kazateľ, alebo Ekklesiastes je vlastne kázňou kráľa Šalamúna o zmysle života a ukazuje na prednosti duchovného života. (Kaz.).

Pieseň Šalamúnova, alebo Pieseň piesní rozpráva o čistej a svätej láske Christovej k cirkvi ako o láske ženícha k neveste. (Pies. Š.).

Ďalej nasleduje Kniha proroka Izaiáša, v ktorej tento prorok predpovedá mnohé udalosti zo života Vykupiteľa. Niektoré udalosti z Jeho života opisuje tak jasne, akoby ich videl na vlastné oči. Okrem iného predpovedá, že sa Vykupiteľ narodí z Panny. Preto býva prorok Izaiáš nazývaný tiež evanjelistom Starého zákona. (Iz.).

Kniha proroka Jeremiáša prorokuje o budúcich osudoch národa židovského i o Vykupiteľovi. (Jer.).

Zatiaľ končím, ale kníh Starého zákona máme pred sebou ešte veľa. Teda do videnia nabudúce!

Vaša teta Helena

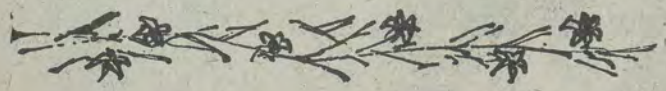

Nanebevstúpenie Isusa Christa

„Vyšiel som Od Otca a prišiel na svet, a zase opúšťam svet a idem k Otcovi“ (Jn. 16, 28).

Všetka Božia prozreteľnosť mala v Starom i v Novom zákone jediný cieľ — spásu ľudského pokolenia. Preto i nanebovstúpenie Isusa Christa sa stalo pre nás prospešným. Všetko, čo Isus Christos urobil, urobil z lásky k ľuďom. Z lásky k nám znovu vstúpil na nebo.

Deň sviatku Nanebovstúpenia je od časov sv. apoštolov až po naše dni nevyčerpateľným prameňom našej radosti i útechy. „Keď však príde Utešiteľ, ktorého vám ja pošlem od Otca, Duch pravdy, ktorý vychádza od Otca, bude svedčiť o mne, a aj vy budete svedčiť, pretože ste od počiatku so mnou“ (Jn 15, 26). Isus Christos vstúpil na nebo, aby z jeho výšky podával každému veriacemu blahodarnú pomoc, splnenie jeho prosieb ako v živote pozemskom, tak i na ceste do života večného, ktorý si zaslúži statočný kresťan.

Keď sv. prvomučeník Štefan bol kameňovaný Židmi, s radosťou volal: „Ajhľa, vidím nebesá otvorené a Syna človeka stáť na pravici Božej" (Sk 7, 56). — Saul sa ponáhľa do Damasku prenasledovať cirkev Božiu naplnený hnevom a vraždou, a náš Pán, ktorý to vidí z výšky nebeskej, oslepuje jeho telesné oči svetlom nebeským a hrozným hlasom sa ho pýta: „Saul, Saul, prečo ma prenasleduješ?" (Sk 9, 4). Takto na nás dozerá Boh z nebies a pomáha svojim verným.

Keď Isus Christos v ľudskom tele vstúpil na nebo, súčasne sa otvorila cesta k nebu pre celý ľudský rod. Isus Christos nám ukázal cestu do kráľovstva nebeského, cestu, po ktorej On ako prvý kráčal v ľudskom tele. Touto cestou za Christom kráčali duše svätých praotcov a prorokov, vyvedených z tmy smrti. Touto cestou za Christom vošli do radosti Otca nebeského sv. apoštoli, sv. mučeníci, vyznavači, po Jeho stopách i teraz vchádzajú toho dôstojní a spravodliví ľudia, ktorých pozemský život bol cnostný. Všetci kresťania teraz poznajú cestu do neba, podľa sv. apoštola Pavla: „Túžim už umrieť a byť s Christom" (Filip. 1, 23). To znamená, že Christos urobil všetko pre naše spasenie a že teraz záleží len na nás, kresťanoch, aby sme neboli leniví na ceste duchovného zdokonaľovania sa. Isus Christos svojou vykupiteľskou obeťou nás vyslobodil od večnej smrti, od otroctva hriechu a večného prekliatia. Ukrižovanie Isusa Christa a Jeho smrť, Jeho vzkriesenie zničili priehradu medzi Bohom a ľuďmi, medzi nebom a zemou. Na sv. liturgii spievame: „Hori imijem serdca!" Áno, tam hore máme nášho Spasiteľa, ktorý nás ochraňuje a stará sa o nás spolu s Otcom nebeským. Žiada od svojich nasledovníkov plnenie Božích prikázaní, čistotu srdca cestou pokánia. Isus Christos sa na nás pozerá svetlou a milosrdnou tvárou a hovorí: „Neprišiel som spasiť spravodlivých, ale hriešnych; len čiňte pokánie a budete sa úplne ponášať na svätých a spravodlivých".

Písmo sväté nám hovorí o cieli nášho kresťanského života a o tom, že nás čaká život v nebi, pričom nám ukazuje i prostriedky k dosiahnutiu posmrtného života v nebi, uvádza veľa príkladov, ako padlí a hriešni ľudia po svojom obrátení k Bohu cestou pokánia znovu dosiahli milosť a spasenie v raji. Spomeňme na apoštola Petra, ktorý sa zriekol svojho Učiteľa Isusa Christa a potom horko zaplakal, na ženu, ktorá plakala pri nohách Spasiteľových, na obrátenie bludného syna, na pokoru mýtnika, na kajúcneho lotra. Všetko to nás učí, aby sme i my padli k nohám Spasiteľovým a podobne ako apoštol Peter, s pokáním, podobne ako mýtnik s pokorou a kajúcny lotor sa spolu

ukrižovali s Christom, i my takýmito cestami hľadali spasenie. Musíme si vždy pamätať, že súčasný pozemský život je len prípravou na ten budúci život v nebi a že sa preto musíme sústrediť na prípravu na život večný. Naša námaha v tom smere musí spočívať v tom, že budeme čestne žiť, robiť dobré skutky, aby sme boli hodní života s Christom.

+ Cyril,
biskup michalovský

Dedičstvo sv. Cyrila a Metoda žije v srdciach ľudu

„...Kirile i Mefodije bohomudriji, Vladyku vsich molite, vsja jazyki slavjanskija utverditi v pravoslaviji i jedinomysliji..." (z troparu).

Pravoslávna cirkev ako jediná verná ochrankyňa pravej Christovej viery nikdy nezabúda na tých, ktorí sa zvlášť pričinili o rozšírenie Christovej náuky do všetkých končín zeme. Nezabúda ani na tých, ktorí sa pričinili o to, že *slovanské národy dostali evanjelium v rodnej reči a v rodnej reči že spoznali i pravé Christovo učenie.* Preto tak ako každoročne, i tohto roku si pripomíname dvoch veľkých a múdrych mužov svätého života a činorodej viery, sv. apoštolom rovných bratov Cyrila a Metoda.

Od ich slávneho príchodu do ríše našich predkov uplynulo vyše jedno tisícročie. Za túto dlhú dobu sa stalo veľa udalostí. Veľkomoravská ríša sa rozpadla, sformovali sa nové ríše, nové národy a nové štáty. I pamiatok z onej doby sa zachovalo veľmi málo, lebo to, čo nezničili hrozné vojny, to zničili a vyrabovali nepriatelia slovanských národov. Predsa však nestihli zničiť všetko, lebo naši predkovia si vedeli ubrániť to, čo im bolo najdrahšie, a medzi tieto drahé poklady patrila aj viera, ktorú z Východu doniesli našim predkom sv. bratia.

Takmer každý vie, koľko prekážok museli títo bratia zo Solúna prekonať, aby mohli pokračovať v začatom diele. Koľko nepriateľov sa postavilo proti nim a proti ich učeníkom, koľko intríg a lživých svedectiev bolo použitých, len aby boli sv. bratia pošpinení pred panovníkom i pred predstavenými cirkvi. *Nie z lásky museli odísť do Ríma, aby tam u pápeža dokázali, že ich učenie sa neprieči učeniu cirkvi a že všetko, z čoho boli nepriateľmi obvinení, je lož.* Napriek tomu, že pravda bola na ich stra-

ne, nepriatelia sa nevzdávali. Nadišiel čas, keď napriek veľkej úcte celého národa museli aj ich učeníci opustiť svoju vlasť. Rozišli sa dolu Dunajom medzi svojich bratov Slovanov na Balkán. Tam pokračovali vo veľkom diele svojich učiteľov, sv. Cyrila a Metoda.

Videlo sa, že ich dielo medzi naším ľudom zahynulo. Pravda je však opakom. *Prostý ľud si chránil aj naďalej svoj poklad prinesený sv. bratmi. Chránil ho, lebo poznal jeho nesmiernu cenu pravdivej viery. A nebola to viera dobrá len pre jednoduchý ľud, ako sa mnohí nazdávajú.*

„Východné kresťanstvo sa v priebehu stáročí dopracovalo vysokej myšlienkovej úrovne; jeho slávu prináša západným Slovanom Konštantín“ (Vatikán na rozcestí, str. 31). A to, čo vieme dnes, to vedeli dobre i naši predkovia. Táto sláva sa rozšírila aj k iným Slovanom a keďže pokračovali v diele sv. Cyrila a Metoda, priniesla im bohaté duchovné plody a povzniesla tieto národy aj po stránke kultúrnej. *„Východné kresťanstvo povznieslo všetky tieto štáty veľmi rýchlo na vysokú kultúrnu úroveň“* (tamtiež, str. 32).

I dnes sa nájdu ľudia, ktorí nechcú uznať veľký prínos sv. bratov Cyrila a Metoda vo vývoji našej národnej kultúry a povedomia. Takých bolo veľa v priebehu dejín. Aj iné záujmy však viedli k tomu, že viera, ktorú k nám títo bratia doniesli, bola tupená a vyhlasovaná za cudziu, i keď je to viera našich predkov a má v našich krajinách svoje domovské právo. *Márne boli snahy o zdanlivé víťazstvá nepriateľov, dedičstvo slovanských vierozvestov žije ďalej medzi naším ľudom.* Dejiny dosvedčujú, že ľud sa stále vracal k viere predkov, v každom čase, ak mohol slobodne prejaviť svoju vôľu.

Mnoho veľkých búrok prežila pravoslávna cirkev — ochrankyňa dedičstva sv. Cyrila a Metoda. Zakorenila sa však tak hlboko do srdc nášho ľudu, že ani tá najsilnejšia búrka ju nezničila. O tom nám svedčí aj tá nedávna. Prešla, ukázalo sa slnko a ľud nášho kraja pochopil, ako bol oklamaný. Presvedčil sa, na ktorej strane je pravda a dnes už niet dediny, kde by sme nenašli našich pravoslávnych veriacich. Ako by aj nie, *veď ľud miluje svoje a žiada a hľadá dedičstvo predkov celé.* Vieru, ktorá mu je tak drahá, cirkevno-slovanský bohoslužobný jazyk, ktorým sa k nám prihovárajú naši predkovia i východný obrad, ktorý je najkrajší. — *„Pravoslávna cirkev kladie veľký dôraz na bohoslužby, pri ich obradoch zažíva človek prežívanie spasenia“* (Vatikán na rozcestí, Praha, 1974, str. 32, vyd. Mladá fronta.)

Žime v nádeji a prosme sv. bratov Cyrila a Metoda, aby sa aj naďalej prihovárali u trónu Najvyššieho za svoje verné stádo, aby sa splnilo ich vrúcne želanie i želanie našich predkov: ... Cyril a Metod, Vládcu všetkých proste, aby všetky národy slovanské utvrdil v pravoslávi a v jednotnom zmýšľaní.

L. Fedor, duchovný

„Poďte ku mne všetci...“

(Mat. 11, 28).

Mudrc Diogenes vedel okúzliť a uchvátiť každého, kto počúval jeho reč. Istý muž poslal z Aiginy do Atén svojho syna, aby počúval tohto filozofa. Ten bol ním tak nadšený, že vrátil sa domov, nedal pokoja bratovi, až konečne priviedol i jeho a nakoniec obidvaja priviedli k Diogenovi aj otca.

To je verný obraz účinku slov Isusa Christa. Veď len si spomnime, ako prví učeníci, získaní pre Christa sv. Jánom Krstiteľom, privádzali k Nemu jeden druhého. Alebo pozrime sa na Jeho kázeň na hore, kde ho počúvali veľké zástupy. (Mat. 5, 1). A všade, kde prechádzal krajinou, nasledovalo Ho mnoho ľudí (Mat. 8, 1; Luk. 8, 42 a i.). Prichádzali k Nemu a počúvali Ho, lebo v Ňom našli odpočinok a pokoj pre duše svoje (Mat. 11, 29).

Isus Christos takto navštevuje a volá každého k sebe: „Poďte ku mne všetci...“(Mat. 11, 28). Volá nás šťastím, radosťou, požehnaním, ale aj bolesťou, nemocou a utrpením. A pozrime sa na mnohé príklady, ako podivne volá k sebe Isus Christos svojich vyvolených.

Smädnú Samaritánku pozýva Isus Christos pri studni Jakubovej smädom po živej vode (Ján 4, 4—42). Ako majstrovsky s ňou hovorí, ako vynútil

jej priznanie, že žije v hriechu, až nakoniec zvolala: „Pane, daj mi tej vody, aby som už viac nebola smädná..." (Ján 4, 15). Pravdu má teda bl. Augustín, keď hovorí: „Boh nás volá vtedy, keď vidí, že je k tomu najpríhodnejší čas".

Pozrime sa, ako pozýva k sebe Saula ktorý dychtil po vraždení učeníkov Pánových (Skut. 9, 1). Pozýva ho k sebe na horúcom poli bleskom. Ženu — hriešnicu pozýva útlou prívetivosťou pri stole v dome Šimona — farizeja (Luk. 7, 36—50). Na Golgote pozýva jedného z lotrov v poslednej hodine (Luk. 23, 39—43). Krásny príklad vidíme aj na bl. Augustínovi. Najprv zapôsobilo na neho kázanie milánskeho biskupa Ambrózia. Konečne sa stalo, že na prechádzke vo fígových sadoch počul hlas: „Vezmi a čítaj!" A on otvoril sv. Písmo a začal čítať. Tu ho pohla milosť Božia, začal verne slúžiť Bohu a nakoniec povedal, že ľudské srdce je nespokojné, kým nespočinie v Bohu. A podobných príkladov nájdeme mnoho v živote svätcov, z ktorých vidíme ako podivne volá k sebe človeka Ísus Christos.

A tak teda volá aj každého z nás. Pozýva nás šťastím, ale aj bolesťou, ale aj utrpením. Pozýva nás stále. „Poďte ku mne všetci..." Slová sv. evanjelia sú skutočne tým večným prameňom, tou studňou Jakubovou, odkiaľ možno čerpať, kým je čas. Poďme teda a nezatvrdzujme svoje srdcia, aby nemusel plakať aj nad našou dušou, nad našou zatvrdilosťou, ako kedysi nad mestom Jeruzalemom. Nuž poďme, lebo tam nájdeme pokoj a odpočinok dušiam svojim.

„Pokoj vám...!"

POSLANIE ÚČASTNÍKOV ROZŠÍRENÉHO ZASADNUTIA VÝBORU PRE PRÍPRAVU SVETOVEJ KONFERENCIE — „NÁBOŽENSKÍ PRACOVNÍCI ZA TRVALÝ MIER, ODZBROJENIE A SPRAVODLIVÉ VZŤAHY MEDZI NÁRODMI" — K NÁBOŽENSKÝM MIEROVÝM PRACOVNÍKOM

Drahí bratia a sestry!

Účastníci rozšíreného zasadania Výboru pre prípravu svetovej konferencie „Náboženskí pracovníci za trvalý mier, odzbrojenie a spravodlivé vzťahy medzi národmi" Vám zasielajú večný pozdrav, upevňujúci život: „Pokoj vám!"

Zhromaždili sme sa v Moskve, inšpirovaní ideami mieru, spravodlivošti, spolupráce, bratstva, naplnení odhodlaním slúžiť uskutočneniu týchto ideí v živote ľudskej spoločnosti. Zastupujúc rôzne náboženstvá z mnohých častí sveta a chápúc podľa svojho pojatia najvyššiu náboženskú Pravdu, máme jednotné presvedčenie, že táto Pravda nás volá, aby sme slúžili uskutočneniu jej príkazu, aby bol usporiadaný pokojný a spravodlivý život na Zemi, ktorá bola daná ľuďom na spravovanie všemohúcim milosrdným a ľudomilným Darcom života, ktorý svojou prozreteľnosťou buduje každú dokonalosť.

Podnetným začiatkom, ktorý viedol k terajšiemu zhromaždeniu, bolo stretnutie náboženských pracovníkov — účastníkov svetového moskovského Kongresu mieru v Trojicko — Sergijevskej lávre v Zagorsku pri Moskve 29. októbra 1973, na ktorom sa stretlo vyše 3000 zástupcov náboženstiev a cirkví na posúdenie náboženského príspevku k upevneniu pokoja a spravodlivosti, k rozvoju bratskej spolupráce národov. Mnohí účastníci tohto zasadania prejavili želanie pokračovať v spoločnej mierovej činnosti, ktorú začali na Svetovom kongrese, ktorého idey mali inšpirujúci vplyv na početných stúpencov mieru na celom svete.

V duchu týchto želaní sa z iniciatívy Jeho Svätosti patriarchu moskovského a celej Rusi Pimena stretla 29. septembra 1975 takisto v Trojicko-Sergievskej lávre porada vedúcich činiteľov a zástupcov cirkví a náboženských spoločností Sovietskeho zväzu, na ktorej dospeli účastníci k myšlienke uskutočnenia Medzinárodnej konferencie prívržencov rôznych náboženstiev na posúdenie súčasných úloh svojej mierovej služby. Bol ustanovený prípravný výbor zo zástupcov cirkví a náboženských spoločností ZSSR za predsedníctva zástupcu ruskej pravoslávnej crikvi metropolitu tulského a belevského Juvenalija. Bolo rozhodnuté, aby ako etapa prípravy medzinárodnej konferencie bolo určené rozšírené zasadanie Prípravného výboru za účasti zástupcov cirkví a náboženských spoločností z rôznych častí sveta.

V priebehu šiestich mesiacov pripravoval Prípravný výbor svoje rozšírené zasadanie, ktoré sa stretlo v Moskve 29.—30. marca 1976. Na tomto zasadnutí bolo prítomných 116 náboženských činiteľov: budhistov, židov, moslimov, šintoistov, kresťanov z 29 krajín Ázie, Afriky, Ameriky a Európy.

Jeho Svätosť patriarcha moskovský a celej Rusi Pimen srdečne pozdravil účastníkov nášho zasadania.

V ovzduší bratského pochopenia a spolupráce sme posúdili ciele a úlohy budúcej medzinárodnej náboženskej konferencie s rozhodnutím tohto jej pomenovania: „Svetová konferencia — Náboženskí pracovníci za trvalý mier, odzbrojenie a spravodlivé vzťahy medzi národmi".

Rozhodli sme sa uskutočniť konferenciu v r. 1977 a usporiadať ju v Moskve na pozvanie ruskej pravoslávnej cirkvi.

Vytvorili sme prípravný výbor, do ktorého vstúpili zástupcovia rôznych náboženstiev, ktorí sa zúčastnili na zasadnutí. Zvolili sme za predsedu tohto výboru metropolitu tulského a belevského Juvenalija, za podpredsedov dr. Sergio Arce-Martineza, profesora Teologického seminára presbyteriánskej cirkvi na Kube, katolíckeho kanonika Raymonda Goera z Charleroi v Belgicku, pastora Erica Davida, generálneho tajomníka libérijskej baptistickej misijnej a vzdelávacej konvencie, šejka Ahmeda Zabaru, muftiho Jemenskej arabskej republiky a dôstojného Sumanatissa Thero, prezidenta baptistického kongresu zo Srí Lanky.

Uvažovali sme o cieľoch nadchádzajúcej konferencie. Pokladáme za našu prvoradú úlohu podporu nášho sľubu v Zagorsku, že budeme nabádať svetové náboženstvá, aby ešte viac energickými akciami uskutočňovali v spolupráci so všetkými ľuďmi dobrej vôle inšpirujúce idey Svetového kongresu mierových síl. Vychádzajúc z toho, súčasne vyhlasujeme, že sme rozhodnutí prostriedkami, ktoré máme k dispozícii, podporovať všetky mierové sily v ich vysokých cieľoch, ktoré si vytýčili vo vytváraní mieru na celom svete.

Bok po boku so všetkými, kto zápasí za mierovú budúcnosť zeme, chceme prostredníctvom našej svetovej konferencie aktívne prispieť k oslobodeniu ľudstva od strachu o vlastnú existenciu, od obetí, strát a biedy, ktoré stále sprevádzajú život mnohých národov.

Vzhľadom na základy našej náboženskej viery sme presvedčení o najvyššej hodnote každej osobnosti. Vojna v atómovom veku je sebazničením ľudstva, preto sa usilujeme pozdvihnúť svoj hlas vo svetovej a regionálnej úrovni a vyzvať stúpencov všetkých náboženstiev sveta, aby odsúdili vojnu a preteky v zbrojení, ako aj výrobu nových foriem zbraní, postaviť sa za trvalý mier, žiadať od svojich vlád všeobecné a úplné odzbrojenie, byť za spravodlivé vzťahy medzi národmi a tým za mierové spolunažívanie, ako jediný spôsob riešenia všetkých svetových problémov.

Spoločne s týmto pripomíname, že obrovské zásoby a prostriedky hromadného ničenia, nové zahraničné vojenské základne, nové vojenské pakty, to všetko ohrozuje mier, komplikuje medzinárodnú situáciu a pomáha to pri vytváraní ohnísk politických a vojenských kríz. V súčasnosti naliehavo potrebuje Ázia vytvorenie svojej bezpečnosti. Prameňom záhuby a strádania ľudí je tragická situácia na Strednom východe, v Južnej Afrike, v Latinskej Amerike.

Nesporná jednota ľudského pokolenia nás núti, aby sme energicky spolupôsobili na vytváraní pokojného spoločného života medzi všetkými národmi, rasami, kultúrami, náboženstvami a štátmi. Toto kladie pred nás úlohu, aby sme bojovali proti nespravodlivým spoločenským štruktúram, vykorisťovaniu, biede, utrpeniu a hladu. Stojíme na strane tých, ktorí vedú statočný boj proti rasizmu, kolonializmu, neokolonializmu a imperializmu. Potrebujeme vytvorenie takých podmienok života, ktoré zabezpečia potrebný bratský rozvoj pre tých, ktorí ho potrebujú.

V našom úsilí o službu blahu ľudstva, mieru, spravodlivosti a pokroku, sa pozeráme na veľmi cennú skúsenosť Helsinskej porady o bezpečnosti a spolupráci v Európe a veríme, že jej záverečný akt bude mať veľký a kladný význam pre medzinárodný život.

Dúfame, že mnohí z vás, drahí bratia a sestry, pripoja svoje úsilie k nášmu, za účelom aktívnej pomoci k príprave a uskutočňovaniu Svetovej konferencie: Náboženskí pracovníci za trvalý mier, odzbrojenie a spravodlivé vzťahy medzi národmi.

Prosíme sestry i bratov, aby napísali predsedovi nášho medzinárodného

výboru, metropolitovi Juvenaliovi. Budete dostávať informácie, ktoré vás budú zaujímať a každá vaša pomoc našej spoločnej mierovej veci bude prijatá s vďakou. Píšte na adresu: Moskva, Rylceva ul. 18/2.

Obraciame sa na veriacich všetkých náboženstiev, ktorí súhlasia s cieľom našej Svetovej konferencie, sú oduševnení náboženskými pocitmi a modlia sa za jej úspech, aby aktívne pomáhali pri jej organizovaní a uskutočnení.

Vyjadrujeme nádej, že toto naše posolstvo nájde širokú ozvenu v náboženských kruhoch sveta.

Sme presvedčení, že nad naším svetom vyjde nové ráno, keď všetci veriaci ľudia spoločne so všetkými ľuďmi dobrej vôle a so všetkými mierovými silami venujú svoju energiu, svoje srdce a svoju vieru službe mieru na celom svete.

Za mier

KOMUNIKÉ

V dňoch 29.—31. marca 1976 zasadal v Moskve rozšírený prípravný výbor pre zvolanie Všenáboženskej konferencie za trvalý mier, odzbrojenie a spravodlivé vzťahy medzi národmi, na ktorom sa zúčastnilo 117 pracovníkov rôznych náboženstiev — budhisti, židia, mohamedáni, šintoisti a kresťania z 29 krajín Ázie, Afriky a Európy. Zasadanie otvoril srdečným uvítacím prejavom patriarcha moskovský a celej Rusi, Pimen.

Účastníci si vypočuli dve základné prednášky. Predseda Duchovnej správy mohamedánov Strednej Ázie a Kazachstánu, Mufti Zijaudin Babachanov prehovoril o krízových ohniskách vo svete a o tom, ako môžu svetové náboženstvá pomôcť k ich odstráneniu. Metropolita tulský a belevský Juvenalij prehovoril o základoch spolupráce rôznych náboženstiev v službe pokoja, o motívoch zvolania Všenáboženskej konferencie o praktických otázkach s ňou spojených. Koreferáty k prednáškam mali: predseda budhistického výboru Srí Lanky, Thero Sumanatissa a predseda fínskeho mierového výboru Alvar Sundell.

Zasadanie prijalo pozdrav prezidenta republiky Libérie, dr. Williama Tolberta. Prečítal ho generálny tajomník Baptistického zväzu Libérie, rev. David.

Výbor pracoval v dvoch skupinách. Prvú: „O súčasných krízových ohniskách a možnosti náboženstiev pri odvrátení nebezpečia vojny," viedol arcibiskup evanjelickej cirkvi luteránskej v Lotyšsku, dr. Ján Matulis. Druhú skupinu: „Základy spolupráce rôznych náboženstiev pre dobro ľudstva" viedol kanonik rímskokatolíckej cirkvi Raymond Goor z Belgicka, člen Medzinárodného sekretariátu pre európsku bezpečnosť a spoluprácu.

V ovzduší bratského porozumenia a ochoty k spolupráci sa prediskutovali ciele a úlohy pripravovanej Všenáboženskej konferencie za trvalý mier, odzbrojenie a spravodlivé vzťahy medzi národmi. Bolo rozhodnuté, aby sa konala v Moskve roku 1977, na pozvanie ruskej pravoslávnej cirkvi.

Bol zvolený Medzinárodný prípravný výbor, skladajúci sa z päťdesiatich predstaviteľov rôznych náboženstiev z 32 krajín. Za jeho predsedu bol zvolený metropolita tulský a belevský Juvenalij. Za podpredsedov boli zvolení: dr. Sergio-Martinez, profesor teologického seminára presbyteriánskej cirkvi Kuby, kanonik Raymond Goor, pastor Eric David z Libérie, šejk Ahmed Zabaro, muftí Jemenskej arabskej republiky, a Thero Sumanatissa zo Srí Lanky.

Jednomyseľne bolo prijaté poslanie k veriacim všetkých náboženstiev, k tým, ktorí súhlasia s cieľmi budúcej Všenáboženskej konferencie a sú k svojej mierovej práci vedení náboženským presvedčením, aby v modlitbách prosili o úspech budúcej konferencie a aby i sami všemožne pomáhali jej uskutočneniu.

Jeho Svätosť, patriarcha moskovský a celej Rusi, Pimen, usporiadal na počesť účastníkov zasadania recepciu, na ktorej sa zúčastnili významní činitelia náboženských i spoločenských kruhov Moskvy i predstavitelia Rady pre náboženstvo pri Soviete ministrov ZSSR na čele s jej predsedom V. A. Kurojedovom.

Prvého apríla odcestovali účastníci zasadania do Zagorska. Navštívili Trojicko-Sergievskú lávru a v Duchovnom seminári oboznámili učiteľský zbor s výsledkami práce prípravného výboru.

Zasadanie bolo ukončené v Moskve tlačovou konferenciou, na ktorej boli o pripravovanej Všenáboženskej konferencii informovaní sovietski i zahraniční novinári.

Isus Christos vstúpil na nebesia štyridsať dní po svojom zmŕtvychvstaní ako človek, pretože ako Boh bol vždy a je vždy všade, i na nebi. Isus Christos vstúpil na nebesia, aby po vykonaní vykupiteľského diela bol oslávený, aby nám pripravil miesto u Otca nebeského, ak budeme ozajstnými kresťanmi.

(Z Katechizmu vladyku — mučeníka Gorazda)

Zo studnice našich sv. otcov

„Čítanie všetkých dobrých kníh je ako rozhovor s najvzdelanejšími ľuďmi minulých storočí, ktorí ich napísali, ba dokonca, ako vybraný rozhovor, v ktorom nám odhaľujú len svoje najlepšie myšlienky", napísal Descartes. Sú však ľudia, ktorí sa nikdy čítaním nenamáhali. V záujme dobrých vzťahov treba viac študovať a byť viac kresťansky znášanlivejšími a skromnejšími.

To, že si pripomíname hrdinské činy viery našich sv. otcov tak, ako si ich pripomína pravoslávna cirkev neustále, neznamená, že si sv. otcov treba uctievať len ako martýrov, ale má nás ich život nabádať k tomu, aby sme si ich dielo viac vážili, svoje chrámy milovali a navštevovali ich.

Dvanásty máj je zasvätený sv. otcovi Epifánovi, biskupovi cyperskému, a Germanovi, patriarchovi konštantínopoľskému.

Sv. Epifán zo Salamis, nazývaný cyperský, sa narodil v Palestíne r. 313. Bol to človek vzdelaný, navštívil egyptských askétov a v blízkosti svojho rodiska založil monastier, ktorý spravoval tridsať rokov. Potom bol zvolený cyperskými biskupmi za metropolitu so sídlom v Salamis-Konstancii. Preslávil sa ako askéta, ktorý robil zázraky a bojoval o čistotu pravoslávnej viery. Zachovala sa nám po ňom bohatá literatúra, jeho spisy, z ktorých možno usúdiť, ako veľmi mu ležala na srdci čistota pravoslávia. V kondaku sviatku týchto dvoch sv. otcov spievame: „... sii bo popališa jazyky, dogmaty premudrijšija vozložše, vsim pravoslavnym pojuščim prisno blahočestija velikoje tajinstvo".

Musíme veľa čítať, lebo len tak „popálime zloprajné jazyky a ich zlé reči", ktoré ešte tu i tam spôsobujú nemálo nepríjemností medzi mierumilovnými veriacimi. Napriek všetkému musíme mať k sebe vzájomnú úctu; každý z nás môže milovať niečo iné, jeden staroslovanský ľudový spev, iný organovú hudbu so spevom v chráme, ale aj tak sa môžeme porozprávať o pravoslávnom náboženstve, o východnej pravoslávnej bohoslužbe, obrade, o rímskokatolíckej disciplíne, o protestantskom kazateľstve, i o posledných udalostiach vo svete, doma, na každom úseku, náboženskom, budovateľskom, o socialistickom súťažení.

Musíme si dobre zapamätať historické skutočnosti, o ktorých písal i pravoslávny biskup — mučeník Gorazd v časopise „Za pravdou" roku 1924, v č. 31: „Nás ešte vedú k pravosláviu i momenty historické, špeciálna tradícia cyrilometodská, svätováclavská, prokopovská a v neposlednom rade i úsilie Majstra Jána Husa a jeho verného druha Jeronýma Pražského. Sv. Cyril a Metod boli ľudia pravoslávni a práve preto zanevreli na nich kňazi nemeckí. Pravoslávie to bolo, čo uschopnilo našich slovanských apoštolov, aby pri svojej misionárskej práci rešpektovali národné city našich predkov. Sv. Václav učil sa slovienskemu písmu sv. Cyrila a prijal tiež postrih-

nutie, obrad, ktorý cirkev rímska v tej dobe ešte nepoznala, ktorý však bol obvyklý v cirkvách pravoslávnych a dosiaľ je v ich obradnej knihe. Prví kresťanskí Přemyslovci sa pridržiavali pravoslávia, pokiaľ im to dovoľovali politické pomery. Sv. Prokop svojím slovanským monastierom sa prihlásil k pravoslávnej praxi. Jeroným Pražský sa úplne otvorene prihlásil k pravosláviu. Silné sympatie pre pravoslávie preukazovali sa i v dobe prebudenia. Roku 1863 Sladkovský a Grégr sa stali pravoslávnymi, ale rakúska vláda im nedovolila, aby hnutie rozširovali. Naši buditelia mali na mysli, že jadro slovanstva je pravoslávne".

Sú o tom historické dôkazy. To je to veľké tajomstvo pravoslávia, do ktorého nazreli naši predchodcovia. Vari si ho dnes nemáme vážiť a chrániť ho ako cenné a bohaté dedičstvo našich otcov?

Štefan HORKAJ, duchovný

Kňaz vo svetle príkladu Isusa Christa

Boh je najdokonalejším vzorom svätosti a želá si, aby sme sa Mu podobali. Preto povedal: „Buďte svätí, lebo aj ja som svätý!" (1 Ptr 1, 16). Položme si však otázku: môže byť kňaz — človek — svätý? — **Buďte trpezliví, bdejte! Váš protivník, diabol, obchádza ako revúci lev, hľadajúc, koho by zožral...**" (1 Ptr 5, 8). Napriek tomuto odvekému nepriateľovi svätosti kňaz, ako služobník Christov môže byť svätý. Isus Christos nás ubezpečil: **„Veriacemu je všetko možné"** (Mrk 9, 23). Preto Christos prosí za apoštola Petra, **„aby jeho viera nezanikla"** (Lk 22, 32). Boh dal človeku dosť prostriedkov, aby sa človek mohol posvätiť, dal mu modlitbu a pôst. I prostriedky, ktoré vlastní sv. cirkev Christova, sviatosti, sv. tajny, sú každému dostupné. Christov kňaz sa musí posväcovať, lebo pristupuje k sviatosti najvyššej, k sv. eucharistii. V prvej Knihe Samuelovej sa píše, že Hospodin zahubil niektorých mužov, lebo zo zvedavosti sa pozerali do archy Hospodinovej (1 Sam. 6, 19). Boh ich potrestal preto, aby poukázal na posvätnosť starozákonnej svätyne. **„A vieme, že súd Boží je podľa pravdy proti tým, čo tak robia. A ty, človeče, ktorý súdiš tých, čo tak robia a sám robíš to isté, či sa nazdávaš, že ujdeš súdu Božiemu?"** (Rim 2, 3). Neujdeš, ak sa priblížiš k sviatosti Božej nečistý.

Kňaz má byť čistý duševne i telesne, keď pristupuje k oltáru Najvyššieho, aby slúžil, vykonával sviatosti a učil.

Kňaz musí viesť príkladný život, má byť **„života vysokého"**, má byť ako Mesiac, ktorý odráža slnečné svetlo. I kňaz má byť ožiarený večným Slnkom — Isusom Christom. Isus Christos nazval svojich učeníkov — **„svetlom sveta"** (Mt. 5, 14). —**„Veď boli ste kedysi tmou, ale teraz ste svetlo v Pánu; ako dietky svetla žite"** (Ef 5, 8). Sv. ap. Ján píše, že Isus Christos osvecuje každého človeka prichádzajúceho na svet (Jn 1, 9). Ak Christos osvecuje každého človeka prichádzajúceho na tento svet, o to viac osvecuje svojich vlastných služobníkov — kňazov, lebo oni majú byť svetlom sveta, nositeľmi Christovej viery medzi ľuďmi, lúčmi, ktoré osvetľujú tmu ľudských duší a život veriacich, aby nechodili v tme, lebo **„kto chodí v tme, nevie, kam ide"** (Jn 12, 35), ale kto Isusa Christa nasleduje, **„nebude chodiť vo tme, ale bude mať svetlo života"** (Jn 8, 12).

Kňaz musí kráčať za Christom, ako to robili apoštoli (Mt 4, 20; 20, 34). Ten kňaz, ktorý sa stratí z cesty Christovej, je stratený, lebo bez Neho nemôže robiť nič (Jn 15, 5), nemôže viac byť užitočný, ale slúži na pohoršenie, lebo **„mesto, ktoré leží na vrchu, nemôže byť skryté"** (Mt. 5, 14). Preto dobrý kňaz musí Christa stále hľadať a nasledovať Ho, ak chce zostať živým.

Ale kde má človek hľadať Christa, keď Ho stratil? V jednej cirkevnej piesni spievame: **„na prestoli ohnezračnim vo vyšnich sidjaj so Otcem beznačalnym i Božestvennym tvojim Duchom..."** Keď Isus Christos na výsostiach sedí s Otcom a Duchom svätým, je súčasne i s nami, aby naplnil slová, ktoré vyslovil: **„Ja som s vami po všetky dni, až do konca sveta"** (Mt. 28, 20), — **„lebo kde sa dvaja alebo traja zhromaždili v mojom mene, tam som medzi nimi"** (Mt. 18, 20).

Ak si, drahý oltárny brat, našiel Christa, čo ešte hľadáš? Lepšiu farnosť, lepšie spoločenské uplatnenie často až nemúdrou cestou servilnosti, načo to všetko hľadáš, ak si našiel to najcennejšie? Človek hľadá. Saul hľadá stratené ovce (1 Sam 19, 3). Absolón smrť svojho otca, žena hľadala stratenú drachmu (Lk 15, 8),Mária Magdaléna hľadala Christa (Jn 20, 15), Christos hľadal, ako zachrániť to, čo bolo zahynulo (Lk 15, 6) a nám prikázal, aby sme hľadali kráľovstvo nebeské (Mt 6, 33) a tvrdil, že ten, kto hľadá, nájde (Mt 7, 8).

Kňaz má predovšetkým okrem kráľovstva nebeského hľadať stratené ovce, prinavracať zaplašené, obväzovať poranené. Áno, kňaz má byť pre všetkých všetkým, ako sv. ap. Pavel. **„Bol som Židom Žid, aby som Židov získal; tým, čo sú pod zákonom, bol som aj ja ako pod zákonom, hoci nie som pod zákonom, aby som získal tých, čo sú pod zákonom... slabým som bol slabý, aby som slabých získal; všetkým bol som všetko, aby som aspoň niektorých priviedol ku spaseniu. A to všetko robím pre evanjelium, aby som bol jeho spoluúčastníkom" (1 Kor. 20—23).**

Kňaz je soľou zeme (Mt 5, 13). Je jeho povinnosťou, aby ľudské duše chránil pred rozkladom a skazou vo vášni hriechu. Ak soľ stratí chuť, čím sa osolí? (Mt 5, 13). Ak kňaz stratí moc ako Samson, kto bude napravať a chrániť jemu zverený ľud?

Kňaz skrze posvätenie sa stal vyvolenou nádobou. Boh kňazovi hovorí pri posviacke: **„Otvor ústa a ja ich naplním"** (Ž 81, 11).

Zásluhou Všemohúceho sa kňaz stal dokonalejším človekom, ako pastier je dokonalejší než jeho ovce. Je mu veľa dané, ale veľa sa od neho bude žiadať. **Už tu na zemi sa od kňaza žiada, aby bol zdržanlivý ako Jozef Egyptský, čistý a zbožný ako Jozue, pohostinný ako Abrahám, trpezlivý ako Jób, odpúšťajúci ako Isus Christos, milujúci ako Dávid, tichý ako Mojžiš, múdry ako Šalamún...** Ak tieto vlastnosti kňaz nevystavuje na obdiv, neznamená to, že ich nemá, ale že sú veľmi dobre ukryté, lebo sú veľmi cenné. Ak je vaše oko nemocné, nemôže sa pozerať na svetlo, povedal apoštol Pavel. Ten, kto sa nemôže pozerať na svetlo Christovej viery, ktorou svieti kňaz, ten má choré duševné oči. Takýto človek nevidí ani dobré skutky kňaza, ani žiadne jeho dobré vlastnosti, je ako syn Setov, oslepený krásou dievok Kainových, oslepený hriechom a vášňou, preto by sa mal postaviť ku slepcom stojacim pri Jerichu a volať s nimi na Isusa Christa: **„Zmiluj sa nad nami, Synu Dávidov"** — aby ich uzdravil.

(pokračovanie)

Juraj CUPER, duchovný

Tajomstvá nového života

UTVÁRANIE BOŽIEHO ĽUDU

Málo nám pomôže, keď vieme, že žil Isus Nazaretský, keď si Ho ceníme ako historickú osobnosť, keď sa usilujeme spravovať svoj život podľa Jeho pravidiel. Nám netreba osobnosť zo zaprášených príručiek dejín; treba nám Christa prítomného, Christa, ktorý premieňa náš život na život Božích synov a dcér. A On je prítomný. Žije mnohorakým spôsobom medzi tými, ktorí sa k Nemu pridali. „Na počiatku bolo Slovo... Ním povstalo všetko a bez Neho nepovstalo nič, čo povstalo. V Ňom bol život a život bol svetlom ľudí" (Jn 1, 1).

Telo Isusa Christa vydali na potupnú smrť na kríži a ono nám svojou smrťou darovalo život, pretože v tele Isusa sa usídlilo Božie Slovo... My, spoločenstvo Isusa Christa, t. j. c i r k e v, sme tým telom. Cirkev je pokračovanie a rozšírenie Božieho vtelenia. Cirkev je tajomný, ale skutočne prítomný Christos. Preto je napriek chybám ľudí miestom, kde človek a s ním svet zomiera všetkému starému a ožíva pre skutočne plodný, Boží život.

Keby Christos nebol naozaj prítomný uprostred nás, potom evanjelium by bolo zbytočné, liturgia zastaralá ceremónia a kresťanský život by bol otrockou morálkou.

V cirkvi žijú a oživujú ju tajomstvá, ktoré zasahujú do zlomov života. Preto sa dnes pozrime bližšie práve na cirkev, na jej charakter, ako sa utvára.

Aby sme pochopili tajomstvo spojenia božského s ľudským, pomáhame si pri opisovaní cirkvi rôznymi obrazmi: cirkev je ako budova a Isus je nosný kameň. Sv. Matúš vo svojom evanjeliu má na mysli tento obraz, keď hovorí o pevnej s k a l e, na ktorej je cirkev postavená tak, že „pekelné brány ju nepremôžu". Touto skalou budovy cirkvi je: veriť, že Isus je Syn Boha živého. Preto apoštol Šimon, ktorý to prvý pochopil a v mene ostatných Isusovi povedal, dostal od Neho na pamiatku tohto prvého vyznania viery meno Peter, ktoré znamená práve „skala". K poznaniu pravdy o Isusovi sa nemožno prepracovať pozorovaním a uvažovaním; Pán hovorí Petrovi: „...lebo telo a krv ti to nezjavili, ale môj Otec, ktorý je v nebesiach" (Mt 16, 17). A On neprestal ľuďom tieto základné pravdy ich života zjavovať, keď sa formovalo prvé učenie, neprestal ani potom, keď už cirkev sformovala zbierku kníh Písma Novej zmluvy. Pán Boh nás sám ubezpečuje, že je s nami až do skončenia sveta a teda i uvádza nás do celej pravdy stále až do dnešných dní. Pravda Božieho sebaodhalenia svieti v cirkvi trvale. Je to to, čo Boží ľud vždy a všade veril. Oznamovať tú radostnú zvesť o Bohu a Jeho diele poveril Isus práve apoštolov. Na apoštoloch leží základ cirkvi — viera, že Isus je Syn Boží. Iným princípom nášho obnoveného života je účasť na plodoch Isusovho kríža a vzkriesenia. Tie plody sa rozdávajú ľuďom v tajomstvách posväcujúcich dôležité okamihy života. Takými činmi, cez ktoré k nám prichádza oživujúca Božia milosť, sú krst, pokánie, uzavretie manželstva a ďalšie. Rozdeľovať túto oživujúcu božskú silu poveril Isus tiež apoštolov, keď im povedal: „Ako mňa poslal Otec, aj ja posielam vás... Prijmite Ducha Svätého... Ktorýmkoľvek odpustíte hriechy, odpúšťajú sa im..." (Jn 20, 21). Apoštoli ustanovili cirkvi na rozličných miestach. Tam aj ustanovili svojich nástupcov, aby hlásali pravdu evanjelia, aby krstili, odpúšťali hriechy kajúcnikom, pomazávali olejom s modlitbou chorých a inými spôsobmi rozdávali Božiu milosť každému, kto o to stojí. Preto p o l o ž e n i e r ú k, ktorým sa biskupi, presbyteri a diakoni ustanovovali, nebolo ani nejakou slávnostnou ceremóniou pri ich vymenovaní. Je to t a j o m s t v o, lebo práve pri položení rúk dostávajú naši bratia dar: silu, aby mohli túto ťažkú úlohu plniť. Takto to bolo v samých začiatkoch histórie cirkvi, keď apoštol Pavel písal v liste biskupovi Timotejovi: „Preto ťa napomínam, aby si roznecoval v sebe dar Boží, ktorého sa ti dostalo, keď som skladal ruky na teba" (2 Tim 1, 6). Tak je tomu i dnes, lebo biskupi toto tajomstvo a tento zvláštny Boží dar odovzdávali stále ďalej. Už krétskemu biskupovi Títovi píše sám Pavel pokyn: „Na to som

ťa nechal v Kréte, aby si usporiadal, čo ešte nebolo zriadené a po mestách ustanovil starších" (Tit 1, 5).

Ustanovovanie biskupov, presbyterov a diakonov zaručuje, že od čias založenia cirkvi až po naše dni sa šíri radostná zvesť o novom živote a že cez milostivé dary krstu a iných tajomstiev sa nový život skutočne šíri medzi kresťanmi a vytvára pre nich nové nebesá a novú zem.

-iš-

Májové dni — dni víťazstva

Znovu a znovu, keď k nám zavíta rozkvitnutá jar, spomíname si na slávne májové dni, na dni slobody a víťazstiev. Pracujúci vychádzajú do ulíc ruka v ruke a s pocitom šťastia, radosti a pokoja. Pochodujú ráznym krokom za mier na zemi, za pokojné časy a za šťastlivejšiu budúcnosť.

V týchto májových dňoch i my kresťania ďakujeme Pánu Bohu za to, že mierumilovné národy previedol cez ohňové more krvi, že nám dal dúhu mieru, aby všetci na našej planéte sa dobre znášali, ochraňovali si mier a nedovolili pošľapať ho viac vojnovou čižmou. Každý by mal vedieť, že blahoslavení sú len tí, ktorí tvoria pokoj, ako nás tomu učí Knieža pokoja (Mt 5, 9).

Sviatok práce — Prvý máj, čo všetko pre nás znamená? Naši starší spoluobčania si v dnešnej našej socialistickej vlasti toho dňa spomínajú, ako v časoch neslobody a vykorisťovania kráčali do ulíc na Prvého mája manifestovať za chlieb, za prácu, za ľudskú dôstojnosť. Často naši dedovia, ba aj otcovia boli v tento sviatok poznačení krvou, zbití pendrekmi a doráňaní výstrelmi. Títo ľudia si dnes najlepšie vážia slobodu, prácu a chlieb. Mladšia generácia, ktorá snáď aj zažila posledné výstrely druhej svetovej vojny, tá vidí Prvý máj ako sviatok radosti a veľkých predsavzatí do ďalších dní budovania svojej drahej vlasti.

Prvý máj má i dnes svoj veľký význam pre tie krajiny, ktoré bojujú za svoju nezávislosť proti politickej a hospodárskej nadvláde imperialistických mocností. Myšlienky socializmu sa stále viac stávajú príťažlivými pre ďalšie a ďalšie krajiny a národy. Štáty socialistického spoločenstva sú pre závislé krajiny príkladom boja proti imperializmu v teórii i v praxi.

Buchenwaldský zvon z veže Národného pamätníka na výšinách Ettensbergu i v týchto dňoch, dňoch víťazstva nad fašizmom, varuje národy celého sveta pred zhubným fašizmom, varuje ich, aby sa znovu nestali obeťami šialenstva prípadnej tretej svetovej vojny; zvon svojím oslavným i varovným hlaholom burcuje národy Európy do boja za trvalý mier na celom svete a pripomína i nám, že je tomu už 31 rokov od oslobodenia našej vlasti.

V tohtoročných jarných dňoch bol jednou z najvýznamnejších udalostí XV. zjazd Komunistickej strany Československa. Celá naša spoločnosť žila plnením úloh a záväzkov na súčasnej socialistickej výstavbe. Bola to tvorivá aktivita a iniciatíva všetkého pracujúceho ľudu. XV. zjazd KSČ vytýčil mierový program a úlohy, ktoré vyplývajú pre jeho realizáciu. Ešte intenzívnejšie sa bude rozvíjať socialistická výstavba našej vlasti a bude sa upevňovať priateľstvo medzi národmi socialistického spoločenstva, najmä so Sovietskym zväzom, ktorý je garantom slobodného rozvoja socializmu v Československu, čo dokázal v krízovom roku 1968 pri ochrane socialistickej výstavby u nás.

Pravoslávna cirkev v Československu si hlboko váži tvorivej mierovej politiky nášho socialistického zriadenia, ktoré vytvára materiálne a kultúrne hodnoty, a podporuje ho svojou mierovou angažovanosťou na cirkevnom poli, lebo vo všetkom vidíme tvorivý Boží zásah. Lebo kde je ozajstná služba blížnemu, tam je i pravá sloboda a radosť.

Prot. dr. A. Mihaľov

„Kto nechce pracovať, nech ani neje!“ (2 Sol 3, 10).

Každý dobrý pravoslávny veriaci vie, aký význam má práca v jeho každodennom živote. Žijeme v spoločnosti, ktorá nám dáva dostatok pracovných príležitostí a ktorá potrebuje všetky pracovité ruky, preto azda ani neuvažujeme nad tým, aký je človek šťastný, že pracovať môže. Mnohí z nás ani nevieme, že svojou každodennou svedomitou prácou plníme prikázanie dané nám Pánom Bohom už v raji (1 Moj. 1, 28).

Lenže aj dnes ešte sa mnohým nechce pracovať a budovať lepší zajtrajšok. Práca je im veľkou ťarchou a snažia sa jej vyhnúť. Riadia sa známym príslovím, ktoré často počujeme: nerobiť a zarobiť. Pritom však zabúdajú, že takýmto postojom okrádajú nielen seba, ale i spoločnosť, v ktorej žijú. Čo by sa asi stalo, keby tak rozmýšľal každý! I keď je práca namáhavá, nesmieme si myslieť, že je to kliatba za pád našich prarodičov. Veď už predtým bolo povedané človeku, aby pracoval a prácou ovládol zem (1 Moj. 1, 28). Každý, kto rád pracuje, bude akiste súhlasiť, že pot vyvolaný dobrou prácou, prináša človeku radosť a spokojnosť z dobrého výsledku. O čo namáhavejšia je práca, o to väčší je pocit spokojnosti a radosti z vykonaného diela.

Sv. Písmo nás učí, že statočná práca je Bohu milá. O tých, ktorí nechcú pracovať, sv. ap. Pavel píše, aby ani nejedli. A ďalej píše: „Počúvame totiž, že niektorí medzi vami žijú neporiadne, nič nerobia, len darebáčia. Takým prikazujeme a napomíname ich v mene Pána nášho Isusa Christa, aby pokojne pracovali a tak jedli svoj chlieb“ (2 Sol 3, 11—12). O takých, o ktorých tu píše apoštol, je možno počuť i dnes. Čo máme robiť a ako sa k nim zachovať? I o tom píše sv. apoštol. Máme ich napomínať ako svojich bratov a priviesť ich na správnu cestu (2 Sol 3, 13—15).

Štvrté prikázanie Božie hovorí: „Šesť dní budeš pracovať a robiť akékoľvek svoje dielo“ (2 M 20, 9). Tento príkaz Boží platí stále, preto každý, kto chce byť dobrým veriacim pravoslávnej cirkvi, ho musí rešpektovať. V každodennej statočnej práci môžeme tiež dokazovať svoju lásku k Bohu, ktorý žehná statočnej práci človeka, vykonávanej s ochotou a láskou. Takúto prácu oceňuje i naša spoločnosť, v ktorej žijeme.

Nesmieme si však myslieť, že len naša práca je užitočná a potrebná. Každá práca je cenná a osožná, telesná, či duševná. Nie je rozhodujúce, na ktorom pracovisku pracujeme. Dôležité je, aby sme vedeli, že svojou prácou zdokonaľujeme vlastnú osobnosť, prinášame úžitok sebe i spoločnosti a že túto prácu súdia nielen ľudia, ale sám Boh. Preto je žiadúce, aby sme svoju prácu vykonávali zodpovedne, lebo len tak si zabezpečíme lepšiu budúcnosť a spoločnosti pevný základ. — „Ten, kto obrába svoju zem, nasýti sa chleba; kto nasleduje zaháľačov, nasýti sa chudoby“, píše sa v Knihe prísloví, kap. 28, v. 19.

Ak naozaj milujeme Boha, riaďme sa jeho prikázaniami a plňme ich pre svoje vlastné dobro a pre dobro nás všetkých. Sv. Ján Zlatoústy nás o práci poučuje takto: „Boh stvoril človeka pre prácu a pre tento cieľ uspôsobil jeho telo. Všetko v prírode žiada svoj pohyb. Čo sa vymkýňa pohybu, to sa kazí. Voda bez pohybu, železo — hŕdza, zem — burina. Človek, ktorí sa v práci nepohybuje, duševne hynie“.

Vážme si teda svoju prácu, ako dobrí pravoslávni veriaci buďme dobrým príkladom nielen vo viere, ale i v skutkoch. Majme na zreteli ako naši predkovia ťažko bojovali za prácu, aby mohli uživiť svoje rodiny. My dnes nepracujeme na fabrikantov a veľkostatkárov, ale pracujeme pre seba, pre spoločnosť. Vážme si svoju prácu o to viac, že mnoho ľudí dnes v západných štátoch nemôže pracovať a trpí nedostatkom. Pričiňme sa o to, aby sa nám v našej spoločnosti žilo ešte lepšie, aby bola čoraz bohatšou. Boh našej práci žehná. „Chudobný bude ten, ktorý robí lstivou rukou, ale ruka usilovných obohacuje“ (Prísl. 10, 4).

L. Fedor, duchovný

Poučný žalm AZAFOV

Naslúchaj, ľud môj, môjmu naučeniu;
nakloňže uši k rečiam mojich úst.
Ja v porekadle otvoriť chcem ústa,
pradávnych časov vyrozprávať deje,
ktoré sme počuli a poznali
a ktoré otcovia nám rozprávali.
My nezatajíme ich pred synmi,
rozpovieme ich budúcemu pokoleniu;
Hospodinove chvály, jeho silu
a divy, ktoré urobil;
Postavil v Jákobovi svedectvo
a vydal zákon v Izraelovi,
o ktorom našim otcom prikázal
oznamovať ho svojim synom.
By o tom vedelo i pokolenie budúce;
synovia, čo sa narodia,
nech povstávajú, rozpovedia svojim synom,
by svoju nádej v Bohu skladali,
na skutky Božie nezabúdali,
lež ostríhali jeho prikázania . . .

(Žalm 78, 1—7)

Ekumenizmus hľadá a ukazuje čo kresťanov spája

Hnutie pod názvom ekumenizmus vzniklo medzi jednotlivými cirkvami rôznych vierovyznaní vo svete, ako snaha hľadania spoločnej cesty všetkých kresťanov. Vzniklo z popudu niektorých cirkevných hodnostárov, ktorí vidiac to, že viacej sa cez jednotlivé stáročia hovorilo a písalo o tom, čo rozdeľuje jednotlivé cirkvi vo svete a málo o tom, čo ich spája, že žili sme vedľa seba tak, ako keby ktovie aké priepasti nás rozdeľovali. Preto aj prvoradou snahou ekumenizmu je hľadať cesty, tie čo spájajú jednotlivé cirkvi, nielen v jednotlivých štátoch, ale na celom svete, a obchádzať tie, čo rozdeľujú a varovať sa ich.

V tomto hnutí treba vidieť plnenie vôle Božej „Aby všetci jedno boli..." „A bude jeden pastier a jedno stádo..."

Čo to je, čo nás všetkých kresťanov spája, ktorí veríme v jedného Boha v troch osobách?

Je toho veľa, ale v prvom rade je to sv. krst, v ktorom sme všetci kresťania spojení, lebo je tým aktom, ktorým sme sa stali údmi mystického tela Christovho. Isus Christos nás svojou smrťou vykúpil a získal nám nový život. V krste už odumrel starý človek, človek hriechu a vstal zmŕtvych k novému životu, k životu s Christom. „Lebo všetci ste synmi Božími skrze vieru v Isusa Christa. Lebo všetci, ktorí ste pokrstení v Christa, Christa ste obliekli. Niet Žida ani Gréka, niet sluhu ani slobodného, niet muža ani ženy, lebo vy všetci ste jedno v Christu Isusu" (Gal. 3, 26—82).

Ďalej je tu sv. Eucharistia, symbol spojenia všetkých kresťanov v mystickom tele Christovom, zvlášť pravoslávnych a katolíkov. Učenie prvotnej cirkvi, ktoré obsahuje Didaché, hovorí, že ako chlieb a víno vznikli z mnohých zŕn a hrozien a tvoria jeden celok, tak aj prijímajúci kresťania v sv. Eucharistii sa spájajú v jedno mystické telo Christovo. Skrze krst jestvuje jednota, jedno telo a skrze sv. Eucharistiu, ktorú prijímame, táto jednota sa zdokonaľuje.

Sv. Cyril z Jeruzalema hovorí, „že všetci, ktorí sú hodní toho svätého tajomstva, stanú sa jedným telom a jednou krvou s Christom." Preto ekumenizmus sa začne uskutočňovať tak skoro, ako skoro pochopia i tí, čo dnes nechcú chápať, alebo chápu len povrchne, že sa treba stať hodným svojím životom i jednotlivých cirkví o zblíženie a porozumenie, lásku a toto bude cesta, ktorá nás povedie do jedného ovčinca, kde je hlavou sám Božský Spasiteľ Isus Christos, v ktorom sme ináč už spojení, len si nechceme rozumieť pre svetské veci, ľudské zlozvyky, hnevy a nenávisti.

Ekumenizmus má svoje základy v Písme sv. a len našou usilovnou prácou, láskou a s pomocou Božou bude raz realizovaný. Je ešte aj mnoho iných prvkov, čo nás všetkých spájajú, ako boj za pokoj a mier na celom svete, boj za sociálnu rovnoprávnosť...

Je len poľutovaniahodné, že i napriek tejto skutočnosti sa nájdu takí, čo nechcú pochopiť, že je toho veľa, čo nás spája a máločo rozdeľuje a aj to je len mnohokrát úmyselne zveličované pre účely mimokresťanské a pre radosť zlého ducha.

Š. H.

Zo života prešovskej eparchie

Archijerejská sv. liturgia

Dňa 28. marca t. r. Preosvietený vladyka Nikolaj, biskup prešovský, odslúžil archijerejskú sv. liturgiu pri príležitosti nedele krížovej za spoluúčasti duchovných z Prešova. Preosvietený vladyka Nikolaj sa spolu s veriacimi poklonil sv. životodarnému krížu Christovmu a vzdal Spasiteľovi hold za vykúpenie ľudského rodu. Kázeň na tému krížovej nedele predniesol d. o. prot. Jozef Iljuk, špirituál PBF z Prešova.

Veľký týždeň a Pascha Christova — bohoslužby v katedrálnom chráme v Prešove:

Pravoslávni veriaci z Prešova a okolia spolu so svojím Preosvieteným vladykom Nikolajom, biskupom prešovským, a prešovským duchovenstvom duchovne prežívali chvíle spomienok na utrpenie a slávne Vzkriesenie Isusa Christa pri bohoslužbách v katedrálnom chráme v Prešove. Pravoslávne bohoslužby, plné duchovného smútku a jasavej radosti vedia naplniť dušu i srdce pravoslávneho človeka. I keď sa tieto chvíle opakujú každý rok, predsa znovu a znovu oživujú pred našimi očami krásu týchto momentov zo Spasiteľovho života, momentov tak významných pre spásu veriaceho ľudského pokolenia.

Veľký (strastný) týždeň prežili naši veriaci v duchovnom rozjímaní a pokání. Ešte pred začiatkom Veľkého týždňa oslávili Kvetnú nedeľu, vchod Christov do Jeruzalema a spolu so židovským národom Mu zaspievali „Hosana!" Počas sv. liturgie archijerejskej, ktorú odslúžil Preosvietený vladyka Nikolaj s prešovským duchovenstvom, sa veriaci modlili za to, aby stále mohli spievať len „Hosana!", ale nikdy ako v dávnych časoch sa stalo, „ukrižuj!" — pár dní pred skutočným ukrižovaním. V krásnej kázni Preosv. vladyka priblížil význam Kvetnej nedele pre dnešného veriaceho. Po sv. liturgii Preosvietený vladyka Nikolaj posvätil bahniatka, ktoré si ako symbol jeruzalemských ratolestí odnášali veriaci do svojich domovov. — Veľký štvrtok duchovne viedol veriacich pri čítaní 12 evanjelií o Christovom utrpení k zamysleniu nad ľudským nevďakom, Veľký piatok nám ukázal Golgotu, kde bola preliata krv Nevinného, kde Christos prijal dobrovoľne smrť za očistenie našich hriechov, za naše spasenie vydýchol na kríži.

Na Veľký štvrtok večernú bohoslužbu (strasti) odslúžil Preosvietený vladyka Nikolaj spolu s prešovským duchovenstvom, na Veľký piatok Preosvietený vladyka položil plášteniсu do hrobu za spoluslúženia duchovných z Prešova. Smútočná kázeň veľkopiatočná, ktorú predniesol Preosvietený vladyka Nikolaj nad Christovým hrobom, zapôsobila mocne na city množstva veriacich prítomných na bohoslužbách.

Po dňoch smútku prišiel deň víťazstva a slávy.

V nedeľu dňa 25. apríla 1976 časne zrána na paschálnej utierni privítali veriaci spolu so svojím Preosvieteným vladykom Nikolajom a

duchovnými deň Paschy Christovej — Jeho sväté Vzkriesenie.

Po utierni vykonal Preosvietený vladyka Nikolaj svätenie pásch a dopoludnia odslúžil veľkú paschálnu archijerejskú sv. liturgiu. Spoluslúžil d. o. prot. Peter Spišák, riaditeľ ER, d. o. prot. dr. A. Mihaľov, dekan PBF, d. o. prot. J. Kuzan, predstavený katedrálneho chrámu, d. o. prot. J. Iljuk, špirituál PBF, a prot. Roman Ferenc, správca prešovskej farnosti. Evanjelium bolo prečítané v 6 jazykoch, a to cirkevnoslovansky, latinsky, grécky, slovensky, srbsky a ukrajinsky. Po evanjeliu prečítal predstavený katedrálneho chrámu Veľkonočné posolstvo Posvätnej synody duchovenstvu a veriacim. Na konci slávnostných bohoslužieb Presvietený vladyka Nikolaj pozdravil veľký počet veriacich pri príležitosti sviatku sviatkov, Paschy Christovej a zaželal im od vzkrieseného Christa veľa zdravia, požehnania, Jeho pokoja a mieru do ďalších dní pozemského života a po nich duchovné vzkriesenie a večnú odmenu od Toho, ktorý za nás trpel, zomrel a po troch dňoch vstal zmŕtvych, čím i nám dal možnosť získať život večný.

R. F.

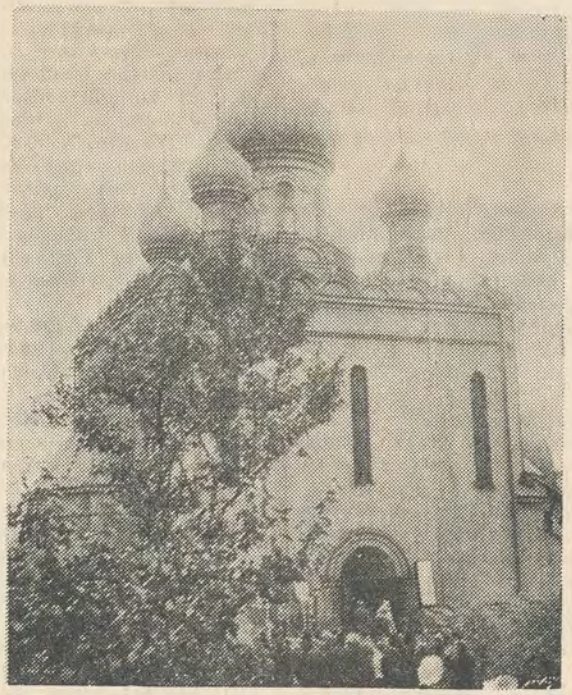

Chrám sv. Alexandra Nevského v Prešove — pohľad zboku

Zo života michalovskej eparchie

Archijerejské bohoslužby

● Dňa 7. marca 1976 — v prvú nedeľu sv. Veľkého pôstu — v nedeľu Pravoslávia — Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský, slúžil slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu v miestnom pravoslávnom katedrálnom chráme v Michalovciach, spolu s d. o. prot. Jánom Chomom, predsedom misijného odboru a účtovníkom ER, a d. o. Štefanom Horkajom, predstaveným katedrálneho chrámu, za účasti veľkého počtu pravoslávnych veriacich z Michaloviec i z okolia. Slávnostnú kázeň na tému „Nedeľa sv. Pravoslávia" predniesol d. o. prot. Ján Choma. Po ukončení sv. liturgie bol odslúžený ďakovný moleben za preukázané milosti našej pravoslávnej cirkvi od Pána Boha.

● Dňa 21. marca t. r. — v nedeľu krížovú — Preosvietený vladyka Cyril odslúžil archijerejskú sv. liturgiu v katedrálnom chráme v Michalovciach spolu s d. o. prot. J. Chomom a d. o. Š. Horkajom. Kázal d. o. prot. J. Choma. Pred ukončením bohoslužieb prehovoril Preosvietený vladyka Cyril o význame sv. kríža a povzbudil veriacich vo vytrvalosti v kresťanských cnostiach a v duchovnom sebazdokonaľovaní.

● Dňa 25. marca 1976 — v deň sviatku Zvestovania Presvätej Bohorodičky (Blahoviščenija), slúžil Preosvietený vladyka Cyril archijerejskú sv. liturgiu v katedrálnom chráme v Michalovciach spolu s d. o. Štefanom Horkajom. V priebehu sv. liturgie pristúpilo veľa veriacich k sv. spovedi a sv. prijímaniu.

Pracovná porada

● V utorok dňa 23. marca 1976 v zasadacej sieni ÚER v Michalovciach sa konala riadna pracovná porada pravoslávneho duchovenstva michalovského arcidekanátu, na ktorej sa zúčastnili aj zástupcovia arcidekanátu trebišovského a košického. Po spoločnej modlitbe d. o. Juraj Cap, okr. arcidekan, správca pravoslávnej farnosti v Lastomíre, vo svojom otváracom prejave privítal zástupcov ER na čele s Preosvieteným vladykom Cyrilom, prítomných duchovných a zástupcu ľudovej správy. Podľa programu nasledovali prednášky, referáty a správy. D. o. Ladislav Fedor z Podhorode mal prednášku na teologickú tému o sekte svedkov Jehovových. Vo svojej prednáške spomenul historický vývoj spomínanej sekty, jej aktivizáciu a najmä jej škodlivosť pre cirkev i pre našu socialistickú spoločnosť. D. o. Peter Semanco z Pozdišoviec predniesol obsiahly mierový referát o súčasnom politickom vývoji vo svete. D. o. prot. J. Choma predniesol situačnú správu zo života michalovskej eparchie. Vo svojej správe oboznámil prítomných so životom eparchie za posledné obdobie. D. o. mitr. prot. M. Ščerbej, raiditeľ ER, predniesol správu o pripravovaných voľbách do štatutárnych orgánov cirkvi. Na základe pokynov z Metropolitnej rady pripomenul, že v tomto roku sa končí funkčné obdobie volených orgánov všetkých stupňov v pravoslávnej cirkvi a podľa ústavy našej cirkvi koncom tohto roka sa budú konať voľby do štatutárnych orgánov našej cirkvi. D. o. Juraj Cap hovoril o pláne úloh pravoslávneho duchovenstva v michalovskom arcidekanáte v nastávajúcom období. — Do diskusie, ktorá potom nasledovala, sa ako prvý zapojil Preosvietený vladyka Cyril, ktorý hovoril o význame pôstu a sv. spovede v živote duchovného. Ďalej vyzval prítomných duchovných k ešte väčšej aktivite, pričom zdôraznil, že nikto z nás nemá právo byť pasívnym voči dôležitým otázkam súčasnosti. Schôdzu potom pozdravil p.

okr. cirkevný tajomník, ktorý duchovenstvu priblížil úlohy, ktoré splnil náš kres v poľnohospodárstve v poslednej päťročnici a hovoril o úlohách, ktoré čakajú Michalovský okres v šiestej päťročnici. Na tému ochrany spoločného majetku hovoril d. o. Juraj Koco z Hažína a d. o. J. Mitrík zo Strážskeho. Na záver Preosvietený vladyka Cyril zhodnotil doterajšiu činnosť duchovenstva michalovského arcidekanátu, poďakoval zástupcovi ľudovej správy za účasť na porade, všetkým za cenné diskusné príspevky.

Pracovná porada bola ukončená modlitbou.

(M. S.)

NA NAŠU PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ DAROVALI:

Bohuznáma veriaca z Kašova Kčs 20.—, Michal Fečko, Brusnica, Kčs 25.—, Bohuznámy zo Stropkova, 20.—, Pravoslávny farský úrad Miková 200.—, Michal Olah, Nižný Žipov, okr. Trebišov, 50.— a Bohuznámy z Prešova Kčs 100.—.

Všetkým týmto darcom patrí naša srdečná vďaka za to, že pochopili potreby našej tlače a dokázali svoju vieru i skutkom. Mená ďalších uverejníme v budúcom čísle nášho časopisu.

„Bože, Ty si môj Boh, Teba hľadám; za Tebou žízni moja duša. Za Tebou prahne moje telo ako zem suchá, vyprahlá a bez vody. Tak som Ťa vyzeral vo svätyni, aby som videl Tvoju moc a slávu. Lebo je Tvoja milosť lepšia ako život; a moje pery velebiť Ťa budú. Tak ti ja budem žehnať zo svojho života a v Tvojom mene budem dvíhať dlane. Jak tukom, olejom sa sýti moja duša, perami jasavými chvália Ťa moje ústa. Keď si ja na lôžku spomínam na Teba a v nočných bdeniach rozjímam o Tebe. Lebo Ty si mi býval na pomoci, a v tôni Tvojich krídiel plesať smiem. Duša mi k Tebe priľnula, podopiera ma Tvoja pravica“ (Žalm 63, 1—9).

Deviaty máj — pamätný deň nášho oslobodenia — pamätník našim osloboditeľom v Prešove